

Traditsioonide tõed ja tarkused

Seda kirjutist alustan jälgendades O. Lutsu: Kui ma vallamaja jõudsin ... ei olnud loeng veel alanud. Sellel 13. veebruari talveõhtul rahvas alles kogunes üritusele, mille korraldajaks oli Haljala Kultuuriselts, teemaks rahvakalendri ja kiriklikud tähtpäevad veebruarikuus. Kohal oli juba Haljala Evangeelse Luterliku koguduse õpetaja Margit Nirgi, kellelt oli neil teemadel ettekanne. Õhus oli tunda kohvilõhna, mis tegi olemise kohe õdusaks ja see meeleolu jätkus koosviibimise lõpuni.

Ürituse läbiviimise päev oli valitud õnnestunult, eelnes ju sellele päevale vastlapäev, rahvakalendri tähtpäev, kiriklikus tähenduses paastuaja alguse ehk Jeesuse kannatusaja alguse eelne päev. Sellel päeval oli viimane võimalus enne 40-päevast paastu juua ja süüa rikkalikult. Varasematel aegadel oli talupoegadel selleks ajaks juba toiduga „näpud põhjas“ st lihaastja põhja olidki jäänud ainult seapea ja -jalad, millest siis herneste ja ubadega vastlatoitu valmistati. Paastuma ei pidanud alla 14-aastased, üle 65-aastased, rasedad ja haiged.

Saime selgitusi paastulaagreist, mis tegelikult on dieedi-laagrid, rohke vedelikutarbimise, sauna ja muude protseduuridega. Paast on aga enesepiiramine mingi toidu või tegevusega. Alternatiivmeditsiin soovib samuti paastuda talve lõpul, kevadesse ülemineku perioodil, et vähendada talvest väsinud organismi koormust.

13. veebruar on kiriklik tuhka- ja palvepäev, Suure Paastu algus. Tuha päheraputamist oleme kõik kuulnud, see on oma pattude kahetsemise ja andekspalumise päev.

Vestluse käigus jagati muljeid paastulaagreist, arutleti paastumisvõimaluste üle. Oli võimalus näha lähedalt Haljala kogudusele kuuluvat ja jumalateenistustel kasutatavat atribuutikat. Koosveedetud poolteist tundi olid huvitavad ja teadmisi andvad. Osavõtjad leidsid, et sellised kokkusaamised võiksid jätkuda. Kohtumiseni!

Ellen Tõevere

Haljala Kultuuriselts ja EELK Haljala Püha Mauritiuse kogudus kutsuvad kõiki huvilisi mõtisklema ajalikel ja ajatutel teemadel. Järgmine vestlusõhtu toimub märtsikuu teises pooles vallamaja saalis.

Haljala Kultuuriselts sai kolmeaastaseks

Kolm aastat tagasi kirjutas Haljala Kultuuriseltsi asutamislepingule alla üheksa inimest. Täna on seltsil liikmeid 24. Kolme aasta jooksul on korraldatud hulganisti erinevaid koolitusi, õpitubasid ja õppereise ning korraldatud kolm näitust. Ühtekokku on selle kolme aasta jooksul seltsi poolt korraldatud üritustest osa võtnud 959 inimest (sh lapsed). See arv on saadud registreerimislehtede alusel, kus nimed muidugi korduvad, sest reeglina on osalejad ikka ühed ja samad inimesed.

Koolituste ja õpitubade kõrval on aga ehk olulisem kahe raamatu kirjastamine. Nendeks olid 2011. aastal Salme Heinla raamat „Haljala puud, majad, inimesed“ ja 2012. aastal Harry Veldi raamat „Minu Haljala lugu IMELIK TÖÖ?“.

2012. aastal anti Haljala Kultuuriseltsile Haljala valla kultuuripremia. Tore, et meid ja meie tegemisi on märgatud ja tunnustatud. Siinkohal tahan tänada kõiki seniseid ja kindlasti ka tulevaseid koolitajaid. Tänu teile - Tiiu Tagamets, Marge Salumäe, Maia-Liisa Ahman, Malle Kaarmann, Krista Hütsi, Inge Laiv, Eve Sisa, Helgi Simkin, Juri Strelkov, Avo

Seidelberg, Tiina Jamsja ja Anu Jonuks ning Viivi Voorand, Haljala Rahvamaja, OÜ Pereköök ja OÜ Voyage. Kuna suuremad ettevõtmised vajavad ka suuremat raha, siis projektitaotlustele on saadud kaasrahastust PRIA-lt läbi MTÜ Partnerid, Haljala vallalt, Kohaliku Omaalgatuse Programmilt ja Kultuuriministeeriumilt. Eriline tänu on neile inimestele, kes on meid usaldanud ja toetasid rahaliselt projektide läbiviimist.

Kultuuriseltsil on nüüdsest ka omad ruumid Haljala Rahvamajas, mis küll ootavad sisustamist aga kindlasti ei jää midagi seepärast tegemata. Ootame endiselt infot huvitavatest inimestest ja nende tegemistest, et neid ka teistega jagada. Jagame oma teadmisi ja oskusi ning aitame teineteist oma tegemistes. Hea idee saaks koos paberile panna ja ühiste jõududega ellu viia. Võta meiega ühendust telefonil 5089464 või e-kirjaga kultuuriselts@haljala.ee.

Haljala Kultuuriselts

Haljala Kultuuriseltsi liikmed külastamas Setumaad 2012. aasta suvel.

Rahvariided jutustavad

Eesti Vabariigi aastapäeva auks peetud aktuse raames toimus Haljala Gümnaasiumis Loomingulise Ühenduse MTÜ Oma Lava loeng-etendus Eesti rahvarõiva kohta.

Tänapäeval oleme harjunud nägema rahvariideid põhiliselt rahvatantsijate, -lauljate seljas laulupeo rongkäigus, kuid kunagi rääkisid rahvariided nende kandja kohta tohutul palju.

Huvitavas tantsulises etenduses mängiti läbi noore inimese kasvamine ja rahvariide olulisus selles, alates esimese särki selga saamisest kuni suririieteni. Etenduse tegi eriti põnevaks see, et igal seelikul, kätsel, jakil ja nende värvil on oma tähendus. Ja mis veel parem, me ei teadnud seda kõike varem. Kogu etendus oli kõigile vaatajatele uudne kogemus ja ei jooksnud kindlasti mööda külge maha.

Olen kindel, et edaspidi käivad meie kooli vallalised tudrukud teadlikult palja peaga, kannavad punast, et rõhutada oma noorust, ja ehk tõmbavad seeliku vööga kinnigi, et piht ikka peenem paistaks. Poisid aga panevad selga pikkkuue, et näidata, et on tõsiseltvõetav peiukandidaat. Ja miks me seda kõike teha ei võiks? Minu arvates on see üks huvitav uus viis, kuidas oma esivanemaid ja nende pärandit austada.

Kogu loeng-etenduse ülesehitus oli põnev - palju huvitavam kui lihtsalt tavaline loeng. Mina isiklikult sooviksin sellises võtmes harivaid etendusi ka edaspidi näha.

Lotte Parksepp

Igal põlvkonnal on oma riided.

Fotod: Maiga Parksepp

Hõissa, meil on vastlad!

Kui laupäeval, 16. veebruari hommikupoolikul talvine päike end pilvede vahelt näitas, oli selge, et Tahmaküla esimene ühine vastlapäev õnnestub.

Kokku oli tulnud üle 40 osavõtja: lapsi igas suuruses, emasid-isasid ning vanavanemaid, koguneti perekond Tasa maja taga olevale kohalikule liumäele. Kui külavanem

Margus Punane oli öelnud avasõnad ning tõrviku süüdanud, võisid alata võistlused. Võisteldi kelgutamises, suusa täpsuslibistamises, nn hokis, kus litriga tuli tabada märki. Kuid kõige põnevam oli küll võistlus tõukekelkudega! Muidugi ei puudunud traditsiooniline kelkudega liulaskmine mäest alla.

Töötas Tahmaküla välikohvik: lumest seatud laud, grillahi ja seal särisevad vorstid, kuum tee. Muidugi maitseid minu ema Helgi vastlakuklid kõigile! Ettevalmistustöödel lõin kaasa minagi.

Külaelanik Maie Laigu: „Kolm tundi möödusid lennates. Ilm oli suurepärase ning võistlused huvitavad, lusti jätkus kõigile. Aitäh korraldajatele, eelkõige perekond Punasele, kes külarahvast kokku kutsus ning mõnusat ajaveetmist korraldab.“

Algus uuele traditsioonile on pandud.

Erik Punane

Rõõmsad vastlapäevalised.

Turvaliselt liikluses

Sagadi loodusringi lapsed (juhendaja Tiina Jamsja) viisid Haljala Gümnaasiumis läbi küsitluse, et välja selgitada õpilaste teadlikkust kehtivatest nõuetest ja uurida kuivõrd turvaliselt nad end liikluses tunnevad. Ennekõike uuriti just rattaga liiklemise kohta. Anonüümsele küsimustikule vastas 95 3.-6. klassi õpilast.

Kõige turvalisemalt tunnevad lapsed end autos kaasreisijana või bussireisijana. Seevastu rattaga maanteel tunneb end turvaliselt vaid 4 õpilast. Peamiste põhjustena toodi välja kihutavad autod, potentsiaalsed purjus autojuhid ja veoautode tekitatav tuulekeeris.

94,7% küsitletutest on jalgratas, millega rattasõiduhooajal 25,3% õpilastest sõidab igapäevaselt. Nõuetekohased valgustid on 65,3% ja signaalkell 51,6% ratasest. Turvavesti kannab sõidu ajal vaid 28,4% ratturitest. Kiiver on peas alati või peaaegu alati 71,6% sõitjatest.

Küsimustiku koostajatele pakkus huvi, kui palju lapsevanemad oma lastega koos sõidavad ja mil määral nemad turvavarustust kannavad. Ligi pooled küsitletutest sõidavad suvisel ajal koos vanema(te)ga ja keemiselt võetakse koos lastega ette pikemaid sõite maanteede ääres, kuid kiiver on olemas vaid 37,9% vanematest. Neist 66,7% kannab seda alati või peaaegu alati. 50,8% vanematest pole kiivrit ostnud. Vanemate positiivne eeskuju tõstaks kindlasti ka laste turvatunnet.

Ohtlikku olukorda sattumist mainisid õpilased 36 juhul. 20 neist rattaga sõites, 13 jalakäijana ja 2 autosõidul. Peamiselt mainiti rattaga kukkumist sõiduteele või auto ette astumist. Ohutuse suurendamiseks pakkusid õpilased välja järgmist: rohkem eraldi rattateid, kohustuslik kiiver kõigile, rohkem foore ja sebrasid ja parem tänavavalgustus. Lisaks pakuti välja idee rattasimulaatori ehitamiseks, millega saaks harjutada sõitu just endale vajalikel tänavatel ja ristmikel.

68,4 lastest hindavad oma liiklusreeglite tundmist heaks või väga heaks, täitmist aga heaks või väga heaks 57,9%. Selgitamist vajavad liiklemine ristmikul, rattaga tee ületamine, parema käe reegel ja käemärguanded.

Kokkuvõtteks võib öelda, et lapsed on kehtivatest nõuetest teadlikud ja oskavad oma teadmisi ja võimeid adekvaatselt hinnata. Pisut parandama peaks aga nii raste kui inimeste turvavarustuse olukorda. Sagadi loodusringi lastel on salajane soov, et sellel uurimisel oleks ka praktiline väljund turvalisuse suurendamiseks, aga sellest ehk juba edaspidi.

Kati Nõlvak ja Kristiina Nõlvak

Näitused Haljala Rahvamajas

Alates sõbrapäevast on Haljala Rahvamaja pikas koridoris üles seatud näitus "Eesti Vabariigi President", mille joonistasid Haljala noored Eesti Vabariigi 95. aastapäeva raames korraldatud joonistuskonkursil. Konkursile laekus peaaegu 40 tööd. Aitäh kõigile, kes osa võtsid ja oma töid meile töid. Näitust saab külastada märtsi alguseni. Alates märtsikuust täidavad meie näitusesina Alvar Jõe joonistustööd. Ootame kõiki vaatama!

Kultuurikalender

HALJALA RAHVAMAJA

05.03. 19.00. Kontsert "Lugusid naistest". Esitavad Tanel Padar, Ott Lepland ja Jalmar Vabarna.
22.03. 19.00. Haljala noortemuusikali esietendus "Kummitusmuusikal". Mängivad: Berit-Delia Lille, Kelly Vask, Elis Emma Ranne, Leho Lepler, Raimo Keskküla, Sander Aleks Paavo, Sven Rannar, Aleks Strazdin, Merje Mitt, Marten Must, Frederik Nirgi, Tanner Töld, Trevor Keskküla, Sven Sever Piiskop jt.
23.03. 19.00. Teatriõhtu. Andrus Kivirähk "Sinised kilesussid jalas". Mängib Indrek Taalmaa.
27.03. 11.00. Maakondlik õpilaskonverents "Rahvadiplomaatia"

Mälestame alati mõnusat Jaan Reinebergi ja avaldame kaastunnet omastele ning sugulastele.

Naabrilapsed Reebergid ja Maibergid

Varangu Külaselts tähistas vastlapäeva

Varem käis külarahvas Varangu Vesikantsi mäel vastlaliugu laskmas. Mäest lasti alla suuskadel, kelkudel ja isegi reega. Nüüd aga juba mitu aastat puudub sinna ligipääs üle jõe katkise silla tõttu, kuid Varangu Külaseltsi eestvedamisel on vastlatraditsioone ikka elus hoitud. Vastlaliuks kasutame nüüd tehismäge, mille rajamiseks on lubanud OÜ Öit-seng traktorit. 17. veebruaril tähistasimegi vastlapäeva ühisüritusega. Igas vanuses osavõtjaid oli seekord tagasihoidlik arv 22. Kõige rohkem nautisid kelgutamist muidugi lapsed, aga ega täiskasvanudki alla andnud, sest pikimaid liugusid ootasid auhinnad. Seltsimajas pakuti hernesuppi ja vastlakukleid. Soovijad said mängida lauahokit ja piljarid ning kohvilauas arutati seltsi edasisi tegemisi. Oli tore sportlik pühapäev.

Urve Kingumets, Varangu Külaseltsi juhatuse liige

Lapsed oskavad liulaskmisest rõõmu tunda Foto: Madis Vaher

Hea Haljala valla kodanik!

Kärnu vabatahtlik päästekomando ootab oma ridadesse uusi liikmeid.

Tel. 505 0366 või kiri leino.virolainen@gmail.com

Õnnitleme vanemaid...

Vanda ja Aleksandr Pullat

David Pullat
28.01.2013

Mariliis Teedla ja Janno Kalda

Jan-Erik Kalda
10.02.2013

... ja sünnipäevalapsi!

94	Linda- Marie Pärtel	21. märts	Essu
91	Ilse Jürgenson	12. märts	Kavastu
89	Anna Ojastik	22. märts	Essu
86	Linda Lukk	12. märts	Haljala
80	Sinaida Urvet	12. märts	Haljala
75	Jaan Neudorf	11. märts	Haljala
70	Aare Kunnus	11. märts	Haljala
70	Raivo Vihman	07. märts	Idavere
70	Meinhard Kuzma	09. märts	Haljala
70	Maie Laigu	14. märts	Haljala
70	Ants Sammelpärg	21. märts	Kärnu
65	Kalju Laos	26. märts	Haljala
65	Peeter-Aleksander Pentinen	06. märts	Essu
65	Toomas Pöldmaa	13. märts	Aaspere
65	Eha Punane	21. märts	Haljala
65	Urve Lille	22. märts	Sauste
60	Milli Nagel	24. märts	Aaspere
60	Riina Kaptein	31. märts	Haljala
50	Anne Proosa	12. märts	Haljala
50	Harti Neelokse	23. märts	Võle
50	Urmas Kurvits	25. märts	Liiguste
50	Ülle Tilga	27. märts	Haljala
50	Tiit Pajuste	30. märts	Haljala

Meie hulgast on lahkunud ...

Hellmut-Artur Neiaru
09.07.1927- 10.02.2013

Mare Mägi
04.04.1938- 19.02.2013

Jalmar Vabarna, Ott Lepland ja Tanel Padar
esitavad

LUGUSID NAISTEST

28.02. Võru Kultuurimaja "Kannel"
01.03. Mooste Folgikoda
03.03. Kärdla Kultuurikeskus
04.03. Tartu, Athena Keskus
05.03. Haljala rahvamaja
06.03. Jüri, Rae Kultuurikeskus
07.03. Türi Kultuurimaja
08.03. Tallinn, Viktoria Keskuse Teater
09.03. Viljandi Pärimusmuusika Ait

Piletid saadaval Piletilevis ning enne ürituse algust kohapeal.
Üksused üritusele avatakse 18:00, kontserdi algus 19:00
6-a Kärdlas, kus üksused avatakse 16:00 ja kontserdi algus 17:00 ning Viktoria Keskuse Teatris, kus üksused avatakse 19:00 ja kontserdi algus on 20:30

www.lugusidnaistest.ee

Teen üldehitus ja remonttöid, firmadele alltöövõtuna üldehitustöid. Argo 58132992